

SEGURETAT SLLUITES

INTRODUCCIÓ

Vivim en un món convuls. Per poc que mirem i escoltem, hi ha una sensació generalitzada de malestar que estem normalitzant i no podem ignorar. A nivell global, guerres, violència i amenaces, fins i tot amenaça nuclear!. I a nivell més quotidià, al carrer, a l'escola, a casa, no estem bé del tot, ens enfadem, ens irriem, cridem,. Creix una sensació que diu que hem de tenir por que passi alguna cosa, que ens robin, atraquin, agredeixin, i això porta que no ens sentim **segurs**.

Cal que fem alguna cosa. **JA!**

OBJECTIUS

L'objectiu d'aquesta activitat és entendre que la **Seguretat armada**, la dels estats, la que ens proporciona els exèrcits i altres grups armats és la més insegura i que cal anar cap a un altre tipus de seguretat, la seguretat de les persones, la **Seguretat humana**, la que defensa el dia a dia de tots nosaltres, la dignitat, llibertat, salut, educació, feina, habitatge, ..

Per tal d'aconseguir viure realment segurs, sense por, cal un canvi. Res és gratuït i l'hem de fer entre totes i tots. Cal invertir-hi recursos, eines i estratègies (que ja les tenim), educar-nos, preparar-nos, i ser pacients i persistents, no pot ser immediat. Cal que ens posem en marxa. **JA!**

A PARTIR DE LA LECTURA – El Planeta del Foc

A partir del conte [El planeta del foc de Martí Olivella Solé](#), explicar-lo i comentar els aspectes destacables, sobretot els conceptes nous i aquells que apareixen quan ja parla del planeta blau respecte la cultura de guerra i la cultura de pau

De 13 a 2n (45 min):

- De l'acció “[construir la pau](#)” que apareix com a cultura de pau, pensar a nivell proper com ho podem promoure i dir-ho en veu alta; exemple: parlant quan tenim una baralla, expressant els nostres sentiments i les nostres necessitats...
- Fer un dibuix o una maqueta d'una situació concreta que promocióni la cultura de pau. Fer-los veure com de difícil és dibuixar-ho, sobretot si ho comparem quan els fem dibuixar “Guerra”.
- Accions que apareixen al conte sobre la cultura de guerra:
 - Pegar, atracció per la guerra, conflictes mal solucionats, resoldre el problemes a bufetades
- Accions que apareixen al conte sobre la cultura de la pau (no són concretes, són més a nivell general):
 - Accions de persones pacificadores noviolentes, accions per aturar la guerra, accions per construir la pau

De 3r a 6è:

- Fer un llistat de les accions que apareixen al conte quan parla del planeta blau que promouen la cultura de pau i també quines la cultura de la guerra. Un cop fet, comparar-ho.
- Un cop tenim el llistat fet, en centrem en aquelles que fomentin la cultura de pau i pensem:
 - amb quines accions es poden concretar a nivell global?
 - amb quines accions es poden concretar a nivell proper (a casa, a l'escola, al barri)? Fins i tot, quines accions nostres promouen la cultura de pau?
- En tenir el llistat fet de les accions concretes, tant a nivell global com proper, per grups fer una maqueta amb materials diversos, un pòster llistant i relacionant les accions per acabar fer-ne una exposició.

A PARTIR DE LECTURES I VÍDEO

ESO (1h 30min):

Dinàmica de l'activitat:

1. Fer grups de 4 o 5 alumnes. Cada grup ha de tenir un portaveu.
2. Donar a cada grup **les parts "A" de la fitxa de treball**.
3. Explicar, per sobre, els conceptes de **Seguretat armada i Lluita violenta** (10min).
 - i. Basat en els arguments 25, 26, 27 i 28 de la **Proposta ideològica de FundiPau**, extraïem que el concepte exclusivament militarista de la seguretat és car, ineficaç i acaba creant més inseguretat. La despesa militar mundial no para de créixer, tot i tenir clar que en el millor dels casos serà inútil, perquè si es fa servir, els seus efectes seran devastadors tant a nivell humà com mediambiental.
4. Donar el **qüestionari "A"** (a cada alumne) amb preguntes per ser contestades (10 min) en grup i posar-les en comú. Es pot demanar que comparteixin en veu alta les respostes, en ordre, però no cal que tots els grups les responguin totes, tan sols una pregunta per grup i si es volen fer aportacions.
5. Donar a cada grup **les parts "B" de la fitxa de treball**.
6. Explicar, per sobre, els conceptes de Seguretat humana i Lluita Noviolenta (15min)
 - i. Basat en els arguments 29, 30, 31 i 32, ..., i 40 de la **Proposta ideològica de FundiPau**, extraïem que els conflictes es poden resoldre sense l'ús de la violència. Nacions Unides va proposar (1994) substituir el model de seguretat armada per una **Seguretat humana**, on les persones i les seves necessitats són al centre i proposant un canvi progressiu en les prioritats d'ús dels recursos econòmics i humans, que permetran.
 - La seguretat interior, amb societats més lliures, més felices i menys conflictives.
 - La seguretat exterior, sense basar-se en l'amenaça i la dissuasió, sinó en la cooperació internacional, la no-agressió, la confiança, l'empatia i la diplomàcia.
 - La seguretat compartida, per avançar en la cessió de sobirania i de competències des de l'estat cap a organismes supraestats
 - ii. La **Lluita Noviolenta** és l'eina més poderosa i eficaç quan es fa necessari lluitar per transformar situacions d'injustícia i abús, on les violències estructurals i directes ataquen els drets fonamentals i la dignitat de les persones humanes.

ACTIVITATS PER A SECUNDÀRIA I BATXILLERAT

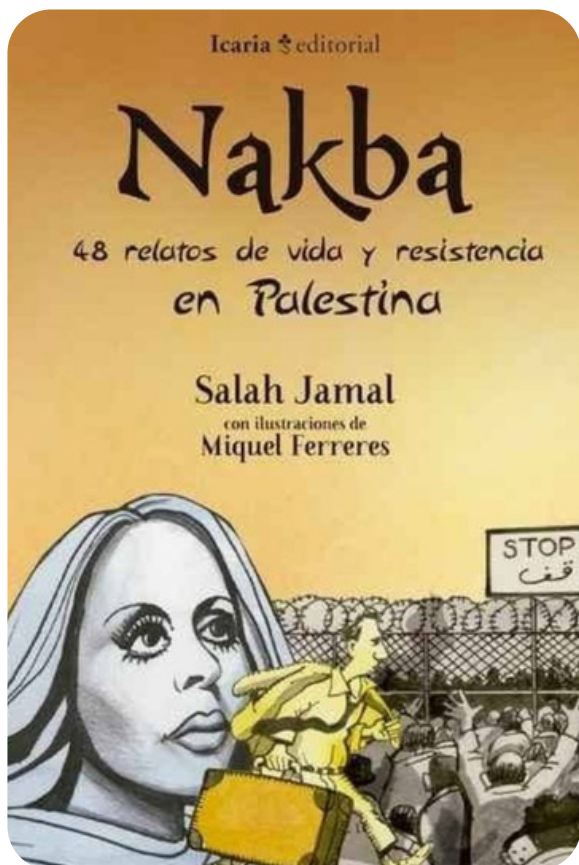
En aquest moment fem una petita explicació entre [Pau positiva](#), [Pau negativa](#), [Violència directa](#), [Violència estructural](#) i [Violència cultural](#).

Ressaltar que per assolir una pau positiva cal preparar-nos, cal educar-nos, són necessaris uns recursos de la mateixa manera que els exèrcits es preparen amb armes i estratègies militars per anar a la guerra, amb uns elevats recursos públics.

SI VOLS LA PAU, PREPARA LA PAU.

7. Donar el [qüestionari "B"](#) (un a cada alumne) amb unes preguntes, per procedir de la mateixa manera que en el [qüestionari "A"](#) (10 min).

i. Posada en comú. Es pot demanar que compateixin en veu alta les respostes, en ordre, però no cal que tots els grups les responguin totes, tan sols una pregunta per grup i si es volen fer aportacions

8. Donar paper amb [text llibre Salah Jamal](#) [pàgines 224-225](#) i llegir la part ressaltada en veu alta. En Salah Jamal és una persona palestina refugiada a Barcelona des de fa 50 anys i ens explica en aquest llibre com va viure la Nakba (desastre, en àrab), la creació de l'estat d'Israel quan era un nen d'uns 8-10 anys abans d'haver d'abandonar el seu país (10 min).

9. Penseu que van tenir sort? Que podria haver acabat malament? segurament, però el que si és veritat és que sense cap víctima ni gens de sang ni violència van assolir el que vosaltres desitjàveu quan us he posat en una situació similar anterior. Doncs bé, aquest és un exemple de Lluita Noviolenta, però que no l'hem de pensar d'aquesta manera tan espontània, Realment hi ha tots uns estudis fets, una metodologia que s'estudia per preparar-nos, per defensar-nos sense armes, sense violència, és la Lluita pacífica noviolenta que no vol dir quedar-se a casa i no

fer res. En funció de la situació, actuarem d'una manera o d'una altra, però sempre de manera organitzada i gradual començant per intent de diàleg, denuncia pública, manifestacions, resistència civil, desobediència, obstrucció, construcció d'alternatives, etc. (5min).

Donem [el decàleg de passos per la Lluita Noviolenta](#), però no la llegim, tan sols per tenir una referència

ACTIVITATS PER A SECUNDÀRIA I BATXILLERAT

Així com acceptem com normal que els exèrcits es preparin, inclòs que siguin professionals, també podríem pensar que ens podríem preparar per fer accions de Lluita Noviolenta i segurament podríem tenir l'èxit assegurat, amb l'afegit que al final no hi hauria víctimes, ni patiment ni destrucció.

El no ús de les armes ni tot el sistema de defensa armada comportaria un gran estalvi econòmic que es podria invertir en altres coses més necessàries: educació, salut, habitatge, cultura, oci, equipaments.

10. Passem a ajuntar les [fitxes de treball A i B](#) de manera individual i cadascú dibuixa puntes de fletxes (en un sentit o un altre, o en els dos sentits) a les línies que separen les quatre paraules que hem estat treballant. Les podem pintar de colors i finalment posem dos cercles sobre la regla numerada de la part de baix per indicar la situació social que creuen ens trobem actualment i la que ens agradaria que fos en un futur no llunyà (5min).

Uns vegada fet, es mostra [la fitxa de treball amb resultat \(**\)](#) per comparar-ho amb el que ells han fet i es pot obrir un curt debat sobre el perquè dels sentits de les fletxes, els colors i la posició de les situacions actual i futura. (10min)

11. Conclusions finals en grup. Torn de paraules. (10min)

BATXILLERAT (2h):

Es procedirà amb els punts desenvolupats per a secundària i afegirem els tres següents punt:

12. Passar vídeo de Nashville (10 min). [Nashville: La lucha no violenta por los derechos civiles](#)

13. Donem [el qüestionari sobre el vídeo](#), per ser contestat en grup (10min). Posada en comú. Procedim de la mateixa manera que en els casos anteriors (15min)

14. Conclusions finals en grup. Torn de paraules. (10min)

Mapa DENIP 2025

Si voleu donar a conèixer i compartir les activitats que heu fet durant la jornada, us animem a què enllaceu la plana de la vostra web on les tingueu penjades al [Mapa DENIP 2025](#) que estarà actiu a partir del 27 de gener del 2024. Es tracta del mapa col·laboratiu creat per FundiPau que permet veure d'un cop d'ull totes les activitats que s'han fet durant aquesta diada escolar per la noviolència i la pau.

QÜESTIONARI 'A'

1. La desorbitada despesa militar que fan tots els països, ens fa sentir més segurs?
2. La fabricació, millora tecnològica i comerç d'armes ajuda a resoldre realment els conflictes?
3. Creus que les catàstrofes que generen les guerres són una fatalitat com ho podrien ser les catàstrofes naturals (Tsunami, Dana, etc)?
4. Creus que el disseny, fabricació i ús d'armes cada vegada més sofisticades es pot considerar una acció terrorista massiva?
 - i. Qui són els autors d'aquests actes ?
5. Qui és el protagonista/es de la "Seguretat armada" i la "Lluita violenta"?
6. Què i a qui "defensa" aquesta "Seguretat armada"?
7. Quins recursos són necessaris per assolir els objectius de la "Seguretat armada"?
8. A qui beneficia la "Seguretat armada" ?
9. Amb l'ús de la "Seguretat armada" i la "Lluita violenta", hi ha víctimes? De quin tipus?
10. La "Seguretat armada" resol realment la situació una vegada diuen que s'ha acabat el conflicte? O no s'acaba mai?

QÜESTIONARI 'B'

1. Creus que cal reduir els recursos dedicats a la seguretat (armada) que ens dona els exercits i altres grups armats?
 - i. Què en penses dels pressupostos militars?, son necessaris?, son suficients?, caldria ampliar-los?
 - ii. On dedicaries aquets recursos?
2. Qui es el protagonista/es de la Seguretat Humana?
 - i. Què/ a qui defensa la Seguretat Humana ?
 - ii. A qui beneficia?,
 - iii. Hi ha víctimes?
3. Resol realment la situació una vegada acabat el conflicte, o no s'acaba mai?
4. Creus que la societat, nosaltres, les persones, ens sentiríem més segures, sense por amb aquesta Seguretat Humana?

Unes hores abans que s'aixequés el toc de queda, el nostre carrer es va omplir de patrulles militars. Vam sentir, a través d'un megàfon, l'ordre militar, adreçada a tots els homes del barri l'edat dels quals oscil·lés entre els catorze i els vuitanta-quatre anys, anunciant que s'havien de presentar davant l'edifici del Tribunal Canònic. Teníem cinc minuts per fer-ho. Vam acudir-hi, alguns encara en pijama, amb certa preocupació, però sense por. Les cases van ser escorcollades. Ens van col·locar, fent una filera, entre els dos edificis més oposats de la ciutat: la whiskeria Al-Jandol, un cau de pecat, i el Tribunal Canònic. Ens van ordenar que ens poséssim a la gatzoneta. Vam estar en aquella posició durant dues hores sense rebre cap informació i en silenci. Més d'un trontollava.

De cop i volta, va aparèixer un petit jeep militar del qual van baixar dos soldats que conduïen un home que duia el cap cobert amb una caputxa feta amb tela de sac de color marró, amb dos orificis a l'alçada dels ulls. Ens van ordenar que ens poséssim drets. Ho vàrem fer sense obrir la boca i sense desviar la vista de "l'home del sac". Més d'un sabíem la seva funció, que era indignant. Delatar-nos. Ho havíem vist a les pel·lícules de nazis i partisans.

El van situar a dos metres de distància de la fila i el feien passar per davant dels homes. De lluny, vaig poder veure com ens inspeccionava, un rere l'altre, a través dels forats del sac. Els soldats estaven pendents de com movia el cap: si ho feia de dalt a baix, apartaven l'home que tenia al davant, li cobrien els ulls amb un tros de roba negra i se l'emportaven detingut cap a un racó; si ho feia dreta a esquerra passava de llarg i el tornaven a moure lateralment per tal que inspeccionés al següent home de la fila. Érem uns setanta homes. Al meu pare, a en Karim i a mi ens van col·locar quasi els últims, gaire bé sota casa nostra. L'espera allarga l'angoixa, i aquesta s'intensificava cada vegada que "l'home del sac" identificava algú.

Em preguntava si aquest traïdor em coneixia o si formava part de la nostra cèl·lula clandestina. Vaig recordar com, en una pel·lícula, els soldats remataven a l'acte un partisà que havia tret la caputxa al traïdor. En aquell moment vaig pensar en la Inàs, Què feia? I si li havia passat alguna cosa? També vaig pensar en la resta. Sense mirar enrere, sentia la veu de la meva mare, que estava amb la nostra cosina mirant-nos des de la finestra de la segona planta. No tenia cap dubte que la mare, en aquell instant, devia recitar el versicle de l'Alcorà de Isain, que suplicava que se'ls encegués la vista, als malvats.

L'home del sac" va mirar el meu pare i va tardar deu segons en girar el cap a dreta i esquerra; va fer el mateix amb el meu germà Karim. El vaig imitar: no vaig abaixar el cap i el vaig mirar als ulls, sense desafiament. Les cames em tremolaven i se m'esborrava la visió. Semblava com si el versicle de l'Alcorà m'encegués a mi, i no als malvats. Van ser uns segons interminables, no vaig veure clarament en quina direcció movia el cap, però ho vaig intuir encertadament, ja que "l'home del sac" va ser desplaçat, el van col·locar enfront del següent home, situat a la meva dreta, i no em va fer fora de la fila. No vaig fer cap gest, però interiorment estava destrossat. En acabar la sessió d'identificació de "l'home del sac", els soldats van fer pujar a empentes set detinguts en un dels vehicles cuirassats, que immediatament va abandonar el carrer. Altra vegada ens van ordenar que ens poséssim a la gatzoneta.

Ho vam fer amb un cert alleujament, Vam parlar en veu baixa sobre els fets de la casa Hawash. El nom d'Abu-Ammar anava en boca de tots. El cert és que, si algú entre els que estàvem asseguts a la gatzoneta sabia alguna cosa d'aquell home, aquest era jo. Sospitava que era un dels "germans camarades" que venien des de Síria per instruir-nos sobre les noves armes. Així ens ho havia explicat el cap de la cèl·lula vint-i-quatre hores abans de la batalla. En cap moment vaig obrir la boca.

Uns moments més tard, de cop i volta, un home de mitjana edat, que duia un pijama de quadres i barba de tres dies, es va aixecar i es va apartar dos metres de la fila, fent gestos clars de tenir una urgència: amb una mà es tocava frenèticament els genitals i amb l'altra es premia el cul. Des d'una certa distància, un dels soldats el va amenaçar amb la metrallera Uzi, l'increpava i gesticulava per fer-lo tornar a la cua. L'home arquejava el cos, feia saltirons sense parar, retrocedia un pas i n'avançava un altre. El solat se'n reia, i l'home del pijama, pensant que l'havia entès, va fer dos passos més en direcció als arbres del Tribunal Canònic. Llavors es va sentir una ràfega de metrallera. L'home es va quedar clavat a la vora del primer arbre que hi havia al costat dels carrer. Sense cap dubte, la ràfega va intensificar la urgència. Allà mateix, amb el rostre desencaixat davant de tothom, es va abaixar els pantalons molls i va enllestir la tasca urgent. Sense immutar-se, no va tornar a la fila, la qual cosa va sorprendre tothom. Va fer gestos al soldat, assenyalant-li les taques del pijama i fent-li entendre que marxava a casa a rentar-se. El soldat el cridava. L'home va continuar allunyant-se de la fila. Preferia rebre un tir abans que tornar a la filera i convertir-se en un empestat i en la riota de tots els que hi érem presents. Els soldats van quedar desconcertats.

Aprofitant la indeterminació dels soldats, els que estaven asseguts a la gatzoneta es van mirar. Sense demanar permís, l'un rere l'altre van començar a abandonar la fila i anaven cap a l'arbreda del Tribunal Canònic a fer-hi les seves necessitats. Aquella situació era insostenible per als soldats, armats fins a les dents. De sobte, s'havien convertit en vigilants de pixaners. Sense previ avís, van abandonar el carrer i es va trencar el toc de queda."

QÜESTIONARI VÍDEO NASHVILLE

1. Destaca quines característiques principals de la metodologia de Lluita Noviolenta reculls del vídeo?. En què és semblant i diferent de les lluites violentes?
2. Per què creus que van triar els mètodes noviolents?
3. Al principi, quins objectius van escollir i per què?
4. Per què es necessitava formació, en quins aspectes era important entrenar-se?
5. Descric algunes opcions estratègiques seleccionades pel moviment
6. Pots indicar quines característiques es van emfatitzar quan els/les activistes feien les accions (actituds, organització,...)

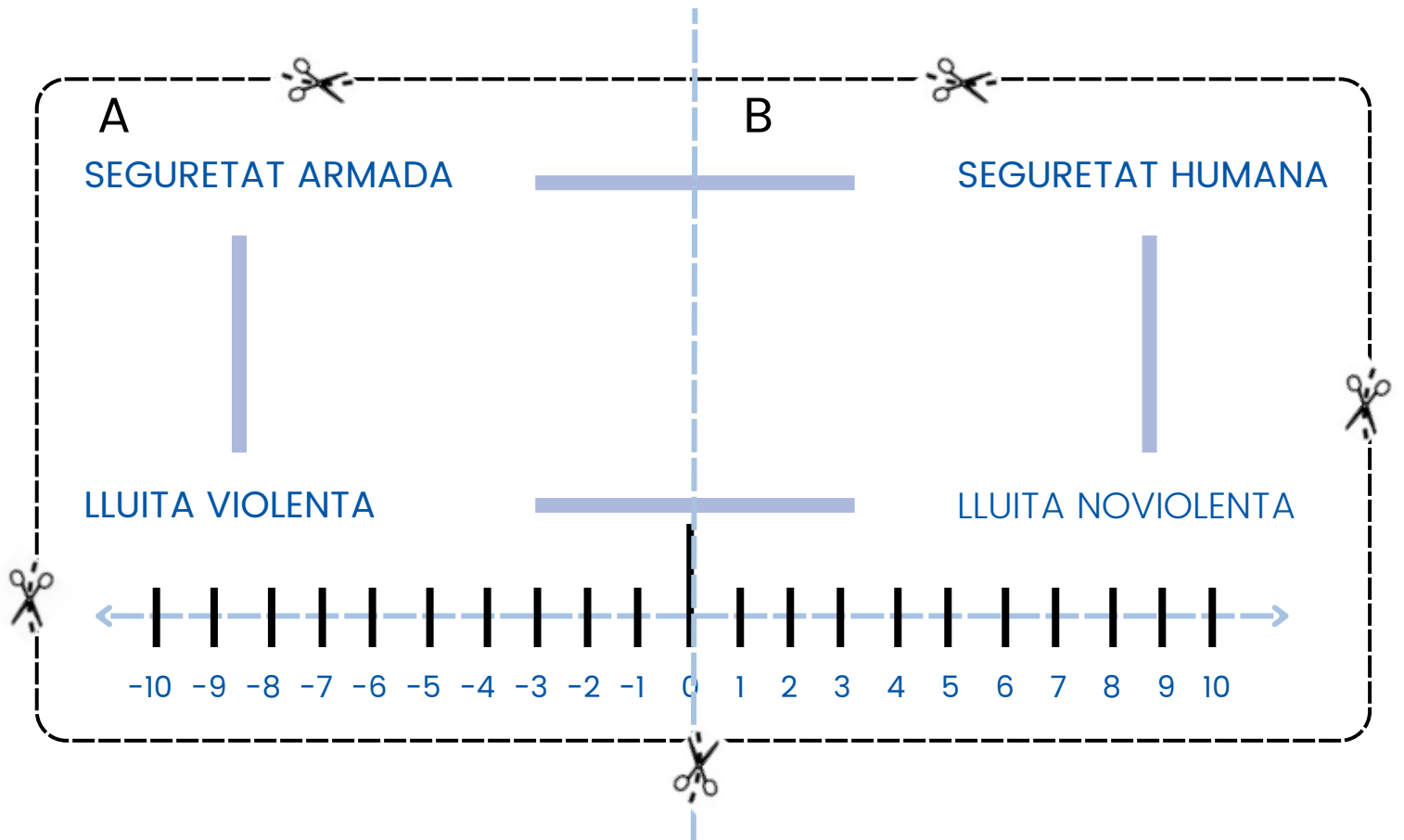
DECÀLEG ESTRATÈGIA DE LA LLUITA NOVIOLENTA

Els 10 passos de l'estratègia de la Lluita Noviolenta

Per preparar-nos per poder actuar de manera Noviolenta cal una estratègia, que la podríem resumir en 10 passos:

1. Organitzar-nos per fer front a la situació inacceptable i elaborar l'estratègia per transformar-la.
2. Explicitar i assumir el compromís amb la Noviolència amb el risc personal, i d'equip, que pugui comportar.
3. Triar un objectiu concret, que sigui assolible amb les capacitats del grup,
4. Plantejar i generar, si és possible, alternatives viables per transformar el conflicte.
5. Intentar sempre, amb l'adversari, el diàleg i la cooperació per trobar una solució.
6. Aprofitar, esperar o provocar una crisi més àmplia, com a oportunitat de canvi.
7. En cas que el diàleg no prosperi, llançar denúncia pública i plantejar ultimàtum.
8. Llançar campanyes de no cooperació.
9. Promoure campanyes de desobediència civil assumint-ne les conseqüències.
10. Establir, per fi el diàleg que permeti trobar una solució equitativa.

FITXA DE TREBALL:

FITXA DE TREBALL AMB RESULTAT

